

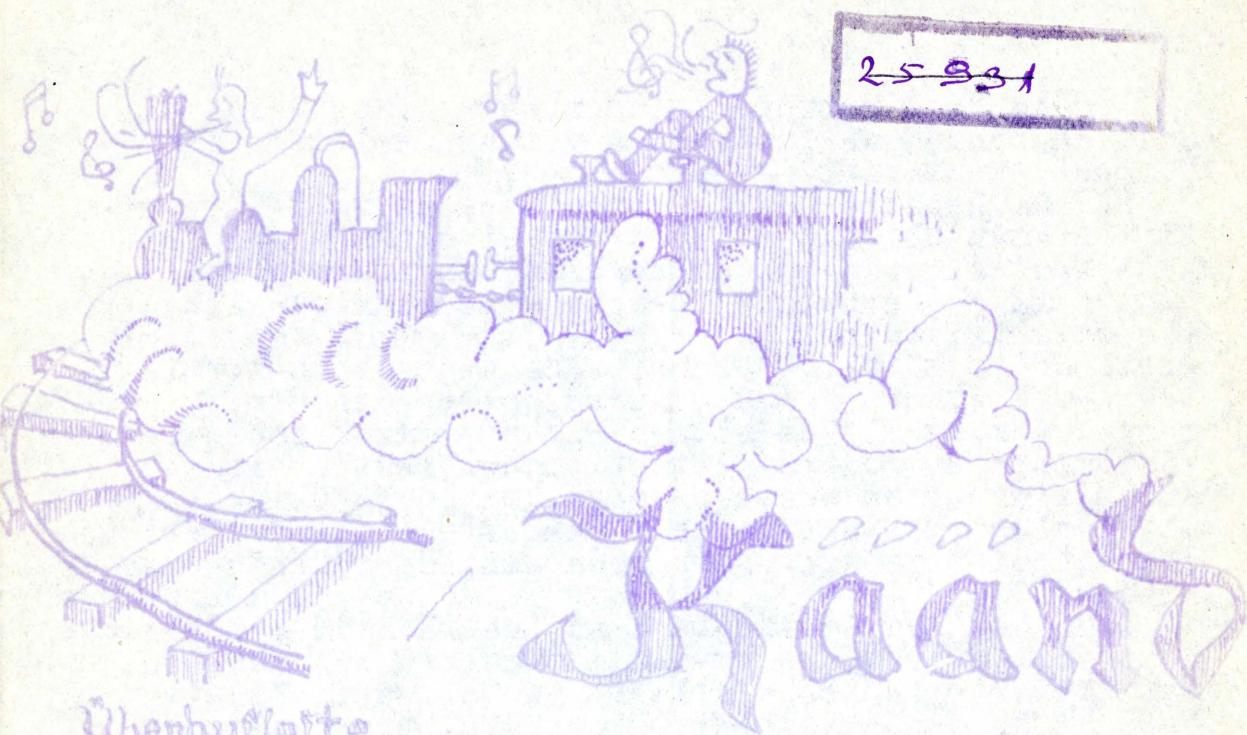
RA 11693

W A A N D

83

25931

Ühenduslaste

1936 a. suvipäeva koguteos Esimene
S u v i p ä e v a k s

Jälle kogunevad ühenduslased traditsioonilisele suvipäevale. Jälle võime näha vanemaid ja nooremaid ühenduse pere liikmeid saviges looduses, saagunutena ligidalt ja kaugelt üle terve maa. Jälle võime kindlasti sõpruse ja seltsimehelikkuse süvenemist ja uuendamist, mis saadetakse tihedast ühtekuuluvustundest, kujuneh võimeks ja meeleolurikkaks ühenduse seasmise jäu demonstratsiooniks.

Samal ajal E. Ü. S. ühendus on astunud eeldatud ja tervitatud sammu: ta on sisemas külalistele kõrval kutsumud endale külalisi välismaalt, ta on asunud sõprusühendete loomisele Rootsi üliõpilastega. Sel teelsadilise sõprusvahetorra omanises seisab E. Ü. S. ühendus ainsa organisatsioonina meie üliõpilaste inliim-origide peres. Rootsi ja Eesti üliõpilaste ühenemisele on pandud jäu üsala üliõpilaste ja artn

E. U. S. Ühenduse sõpruse kujunemisega. Jääb vaid üle soovida nende suhtluse edenevat arenemist ja igakülgset süvenemist.

E. U. S. Ühenduse suvipäeva kujunemine seltsi ja viilistlaskogu ühiseks ettevõtteks ei ole saanud ainult tahtest, vaid see on tekkinud paratamatu kaasnähtusena ja tarbena seltsi ja viilistlaskogu kasvamisest, aktiivsusest ja org-ikuuluvusetunde süvenemisest. Selle kõrval ühe põhjusena peab olema konstateeritav Ühenduse vaimu omapära, selle värskuse ja hoogsuse ning üldise ettevõtlikkuse järsk tõus. See ei ilmestu suvipäeva mõttest endast, sest suvipäev kui niisugune on omane peaaegu kõikidele üliõpilasorg-idele, ilmestub aga kull nendest mitmelaadilistest ettevõtteist ja üritusist, mida sisaldab Ühenduse suvipäev.

Jääb üle loota käesoleva suvipäeva hääd kordamist, nekut nii osavõtjate arvult, meeleolult kui ka sisult. Suvipäev, mis langeb ajaliseit juubeliaastasse, ei saakski kujuneda teisiti, ta peab kujunema võimsaks seltsi ürituseks, 30. a. juubelipidustuste proloogiks

Emil Tehve
s/a esimees

August Kalvi

Kannatus

Ja nüüd ma ükskord siiski märkan,
et sinu hoogudel ei ole vahet:
kas öösi see, või siis kui ärkan -
ma ikka teetan sinu raudset tahet.

Ja küsimata tõestan känd
ja kummargile jään su ette seniks,
kui annad uueks tõnuks vae,
või nimetad mind oma vaiksaks peniks.

Su ilmumist, su enda tuju
mu juurde saadab, küsimata minust.
Mul jääb vaid võtta sinu kaju
ja jutustada ainult sinust

- Vaata sindrit! Voi sullepa ise tõmbas kutsel
sõnast "Ei võta" kriipsu läbi!...

Ketserlikke mõtteid demokraatiast

Pärast Prantsuse revolutsiooni demokraatia pooldamine on saanud endastmõistetavuseks. Ka tänapäev trinnustavad end demokraatideks valitsused, kes on parlamentalistlikud kui ka valitsused, kes on diktatuurilised. Ainult igauks sisustab demokraatiat erinevalt.

Demokraatia aluseks on võrdsuse ja vabaduse ideed. Mõlemad need printsiibid kannavad negatiivset ilmet. Sina ei tohi olla enam kui mina /võrdsus/ ja sellepärast ei tohi sa mind valitseda /vabadus/. Need samad põhimõtted viisid võimude jaotuse äärmiselt rüüstamisele riigis. Tulemuseks oli, et seadusandlik ja täitev võim võrdsustati ja muudeti riigis sõltumatuks teineteisest. Täitva võimu /monarhi/ selline asend aga tähendas monarhi viimase kantsi kindlustamist. See ebademokraatlik printsiip sai demokraatia nurgakiviks. Võimude häärumised ja lahendamatud konfliktid osutusid mõõdapäässetamatuks, riiklik haldus võimetuks.

Lahendatav on see konflikt kas täitvale võimule seadusandliku võimu andmisega või seadusandlikule võimule täitva võimu andmisega. Seadusandlik kogu on liiga arvukas, et riigi haldust juhtida, riigi haldus keerukas, et igauks sellega kohaneks. Täitva võimu selline tugevdamine tähendab aga ilmsete diktatuurivõimaluste loomist. Kuid nii või teisiti - ebademokraatlik võimude jaotuse põhimõte tuleb hüljata.

Lähtudes võrdsuse ja vabaduse ideest, tuleb täsistada, et need printsiibid on rakendatavad üksikute kodanike, mitte riigiorganite suhtes. Iga kodanik on võrdne ja vaba riigi juhtimises, praktiliselt see viib esinduse ja proportsionaalsuse põhimõttele. Demokraatlikem on muidugi täiuslikem proportsionaalsus, kus on 1 jagajaks ja iga kodanik enda esindajaks s.o. vahetu demokraatia. Seesugune absoluutne demokraatia pole võimalik tänapäeval. Sellepärast koda-

Minu veli virvipuu
virvipuu ja värvipuu,
üle metsa mõõdupuu,
üle palu pikem puu.

/E. rahvalaulust/.

nikke esindavad parteid proportsionaalsuse alusel.
Mida rohkem neid on - seda demokraatlikum on riik.
Mida mitmekesisemad on need parteid, seda rohkem võib
arvata, et kõik huvigrupid on esindatud. Sellepärast
tänapäeval ei looda esindusgruppe mitte ainult ro-

1. utilisel alusel /kodanike horisontaalne organiseerimine/, vaid ka kutsete alusel /kodanike vertikaalne organiseerimine/. Vastavaid katseid näen kaasajal küllalt, imelikult eriti autoritaarseis mai

Parteid esindavad rahvast, sellepärast peavad nad vastama esindatavate tahtele. Demokraatlik põhitõde on aga vaba, sidumatu, mitte imperatiivne mandaat. Imperatiivset mandaati tunni keskaja seisuslikes riigis, eriti kutsete esindajate suhtes. Imperatiivsele mandaadile vastas esindaja tagasikutsutavus. Imperatiivset mandaati tuleb pidada demokraatlikuks, kuna esindatavad peavad suutma kontrollida oma esindajaid. Arvatakse, et mida lähem on rahva ja esindaja siht, seda enam mandaat on imperatiivne, ses mõttes pooldatakse mažoritaarvalimisi ja kutsete esindusi. Kumbki vahend on pooldatud konservatiivse ja antidemokraatlikes male. Esindajate tagasikutsutavus aga Rõukogude Liidus.

Näeme, demokraatlikud põhimõtted on sattunud vastuoludesse, demokraatlikumad maad on jaoti ebademokraatlikud ja ümberpöörduvalt.

Ja siiski ei tunta parimat õiguskorda kui demokraatia. Ainult antagu aega ja võimalusi demokraatia arenemiseks ja kohanemiseks. Sundida demokraatlikule vabadusele - hävib see lõplikkult. Juhtub aga kõike. Kunagi Geenua vabariigi vangla ukse ilutses ka silt "Libertas".

Kuna kinganinad oma vormi aina sagedamini hakavad vahetama, siis peavad inimesed sagedamini ka oma põhimõtteid vahetama või nad hoopis kõrvale heitma ja ainult mee järgi elama, mis ehk ongi kõige moodsam põhimõte ja maailmavaade.

A. H. Tammsaare "Ma armastasin sakslast" 1935. lk. 23.

S k e e m

suviõhava kavaz ettenõhtad 5. junli õratuslanu
tehnilisest soo-
ritamisest.

"Sest vaatkem kuis laul korda läeb. - - ei meie
kimpu jää..."

Vi ha en stor glädje att här på vår sommarfest hälsa för första gången svenska studenters förening Verdenss Repräsentanter.

Man behöver icke göra armar studier, för att bestämma est-länningarnas sympatier och antipatier i nationaliteternas familj. Dessa sympatier ha utvecklat sig själva och de kan man förstå på naturligt sätt. Förbindelserna mellan Estland och Sverige äro resultatet av historisk utveckling. Vi kunna säga, att estnisk och svensk mentalitet och karaktär äro nästan lika - och denna utomordentligt viktiga grund har gjort båda nationerna till vrids kamrater på båda sidor av Östersjön; det har bundit estnisk och svensk kultur med utomordentligt bra sadans förbindelser.

Därför hälsa vi ovannämnda gamla traditionernas lärare - Uppsala studenternas representanter och hoppas att vi skola bygga samarbets bro över Östersjön.

Det är ett första försök att åstadkomma närmare förbindelse och kulturellt samarbete mellan estniska och svenska studentorganisationer och vi alla hoppas, att detta försök skall få bra resultat. Samtidigt hoppas vi, att detta besök icke är det sista och vi glädja oss att säga till ödra representanter ett hjärtligt välkommen Estland

E.L.S. Ühendus

Anabaasi algus

Ja see oli tol aastal, mil "Ühendus" oli jõudnud oma ajalise kestuse kolmesümne aasta hakanusse. Teisel juulil saabus kaks inimest tollene Põhja-Eesti Sveisri ja Osis rongelt saabumiseks talu, mille nimi oli Jammemetse. Põnudki saja küttleda nohsem kui nemmet inimest, et vundude nistuguse nimelise tulu mitteolelemise. Alles kui välghat tar möte, et vilollase looriha stimine tegriidust väis alla kergim, kuna tema kumil niss nistavat. Targa, kuid kalli jasma einelaua seletus kallegi härra looriha nistis vinski noid inimesi madlikumale teekonnale lähemale; alul sarakule, niss paremale, nõoda ihirpoest; siis slesse tänavarre, mis jookseb kinni vartu apteeki, sealt jälle sarakule ja Karhani alllele 9 - ja olivatski.

Ummes reeg: teinhatas esimesel teekonnakäänakul. Nitas ainult hää õnn - armas vilittlane elas seal, seal, noli nalfpool ja demonstreesi kodumaiseid kalalüke. Tähtis oli aga niss vaid see, et saadi määrata Jammemetse talu vaigus kabele sõlomeetrike. stuturid siingi dimmisionid: satost sõlomeetrist sai kalm. Sai kõigest sellest tegriidu veidra värgi

imepärase realiseerimise algus. Aga sellist siis olgu jutt juba järgne-
vas kohas, kus räägib kaugemat distantsi ja kindlusest ajast antakse
suurem mõne.

Esimese suvepäeva ellik suvepäeva & öhtu & öö kroonika

Ühenduse eilne suvepäev oma olumise olulisema alguse sai
aravõtjast, kelledest tegriku ilmus esimesena Tallima rekti-ehi,
nendele lähedalt järgnevalt, Tartu seltsimehi

Kohapääl oma kae pääl või kava järgi lõbustamiselt järg-
nes õhkkond ehk lõõk.

Lõõketule aras vil! Mardis, kellele lisas m. Emil rõhve
oma kontinentsiaalsed sõnad.

Sellele järgnes vilistlasega esimehe teavituse rooblastele ja
Rootsi-kesti teatava üliõpilaskiitluse suure lähenduse aramärkimine.

Öhtu keskmises osas kujunes vil! Oskar loovitsa hu-
moorikas lõõketule kõne, mille ehit talavana tundus paralleelide
tõmbamine roobi ülikooli ja praeguse vangle vahel Tartus, mis
ikka on olnud ainukeses paigas, mis on olnud isoleeritud poliitsei-
eest. Sama meeleolusad olid kõnelja viiterännakud roobi-kesti
laenõnade salvedesse.

Lõõketule ümber järgnes innukate rooblaste arvõttel ringmõõge;
Suvepäeva esimese öhtu lõpu moodustasid keskustelud ümber tule ja
rännakud pimedas meharüpes.

x x x

Kaasvõitlejate kõhumured eest loolitsaja m. Lembit Jüür,
olles majasest varimisest väsinud, siirdus pimeduse saabudes lõhise
känaga järvele. Kuid õnnes ta varne abikaas, kelle armuseid
tõi kõrget pinget ning elustiili, ei jätnud teda mitte maha, vaid
meie kõigi õnnes ning karus peletas veealuseid, tõi tagasi oma
eluolulise ning päästis kaasvõitlejaid kõhumuredest, kuna näxi-
neitsid pidid lastuma panni

Gnn Kippel

"... Mu mõttes on üksainuke..."

Afišš

Matkajuhiseid Aegviitu sõitjaile

1. Eessõna

Kuigi ma ei ole kahjuks veel seni oma ihusilmaga näinud Aegviitu, püüan mina siiski täita seltsimeeste tungivaid soovet ja anda rohke materjali alusel mitmekülgse ülevaate sellest tõusvast kuurordist.

Minu käsikirja on vaadanud läbi sõber Prigu ja prahi Peep. Nendelt on asja kaoks tulnud palju kaaluvaid näpunäiteid ja olulisi korraktiive. Ütlen nendel, selle eest siinkohal oma südamlíkema tänu.

Kui minu read võivad olla ergutuseks matkamisele, loeks sügavale patriotismile ja abinõuks kodumaise võlu nägemisele, siis on need täitnud oma tagasihoidliku ülesande.

2. Ülejäänud jutt.

Aegviidu kannab mõningate reisujuhtide järgi⁺ nime "Põhja-Eesti Sveits" - muidugi oma kõrgete mägede poolest, mis sääl on praegu või võib-olla on olnud

kunagi varem. Sääl on looklevalt jumalikud teerajakesed, sääl on metsakesed, künkakesedki, järvekesed ja sookesed - ja kõik paha sünteesis!

+ vt. Vasso Silla "Rändar Eestis", 1924. .I trükk, lk. 65.

Aegviidus suvitatakse. Leidub ka mõningaid suveta-
tajate ronge, mida randteevalitsus korraldanud 70 %
hinnaalandusega, kusjuures vihmase ilma korral /sigem
oleks küll öelda: vihmase hommiku korral/ st. jääb
ära. Punkt. Korterit saab, kui on. Suiia võib ka saa-
da. Ja ka vihma, kui juhtub olema niisugune ilm. Ale-
viku - st. Aegviidu aleviku - keskuseks on Tammemet-
sa talu. Läheduses on Soome laht, kust kevadeti püü-
takse suitsusilke - neli senti kümme. Selge ilmaga
paistab üle lahe ka Soome rand - ja yee ääres on
hää olla, kui parajasse kohta juhtub.

Muuseas on Aegviidu jaama juurde asetud hunnikusse
turvavabrik, kabel ja lauavabrik, arvatakse ratsio-
naalse tööjaotuse pärast. Nendele juurdemineku eest
hoiatame - viimati on saeveskil kreissaaq - ja ja,
kui võtta aluseks õnnetusjuhtude arv puuümbertöötä-

miskäitistest siis oleks õnnetuse tulemine väga ker-
ge. Et nendest kaugemale teataks hoida, selleks ongi
olnud vajalik selle hädasohtliku koha piltliku kujut-
luse /st. - lugeda just: ettekujutuse - ega ma ju
selle õiget nägu ka ise ole näinud/ juurdelisamine.

* vt. lähemalt: Eesti kuurort Narva-Jõesuu. Brošüür
turistidele.

** Eesti Statistika Kuukiri. Õige koht otsitagu ise.

Vaikene tüdruk laulis selle suvisel pühapäeval...
Mii ta laulis, orgudesse vaadates, nukrutsevalt, kui
kuulatasin teda rõdu serva vastu toetades: "Maantee
on pikk ja liivane..." /Joel Lehtonen/

Päale arenenud tööstuse on Aegviidus /arvatavasti/
arenenud ka kaubandus. Mida aga otse külluses leidub,
need on - õhk, päike, tuul ja vesi. Ainult a l a t i
ei ole nendest kõike saada val, tavaliselt organisatsi-
oonide suvipäevade ja väljasõitude ajal. Vesi hakkab
peasjalikult päale alles üks kilomeeter põhja poo-
le, kus on Kasenhõmme veepais.

Säält mõned kilomeetrid edasi on mägismaa oosid⁺
ja Annijärv, mille vee runnala on võimalik arvestada⁺
⁺ Autor ka ei tea, mis need oosid veel on, aga Sila-
järgi nad seal olevat küll.

selle järgi, et see st. järv, on sügav 25 meetrit, 98 sm ja 9 mm; kullalt ummargune, mille põhipindala on suur 33 sm².

Suvipäevlastele, kellel jätkub aega ja huvi, on soovitatav minna /0,5 tunni kiirkaik/ vaatama 13 kilomeetrit jaamast eemalasuvaid Kõrveveski ja Kolga-Männste järvi.

Kaunis lähedal Aegviidule on ka see kuulus Koitjärv, mille kaldal meie seltsimees A.H. Tammsaare pani kirja oma "Kõrboja peremehe".

Sinna - muidugi Koitjärvele - oleks võimalik minna kull ka Tallinna kaudu /üks ots ainult 60 km./ Saab aga palju paremini minna ja väiksema jõu ja ajakulutusega otse Aegviidu jaamast. Piki Piibe maanteed on minna 8 kilomeetrit põhja poole. Siält käändubki see Koitjärve tee maanteelt paremat kätt otse sügavasse metsa. Ja siit on piki Koitjärve teed ainult mõni samm - umbes seitse kilomeetrit. Kosutaks ning meelehääks nopitagu teedärilt metsmaastikaid ja mustikaid.

Kui see kõik on tehtud enne hommikusööki - nii söögiisu tõstmiseks, siis oleks soovitatav ronida Koitjärvel mõne puu otsa, et lasta pilgul käia. Ja siis ei tule, nagu Vasso Sillagi oma raamatus ütleb, "see enam huulte otsast, vaid otse südamest "Ilus oled isamaa". "+

Õhtupoolikul oleks soovitatav veel piki läänest itte suunduvat jalgrada pidi, mis hiljem ka natuke kagu poole käändub, minna Lehtse jaamani, et siält võiks rongiga jälle tagasi sõita Aegviidu jaama.

Tarvitatud kirjandust:

1. Eesti entsüklopeedia;
2. " Statistika kuukiri;
3. Kents, J.: "Eestimaa".
4. Maailma maad ja rahvad.
5. Matkaja käsiraamat II;
6. Peep, Prohv.: "Hiromantia käsiraamat"
7. Vilberg: "Harjumaa".

Lahkumislaul 6. juuliks

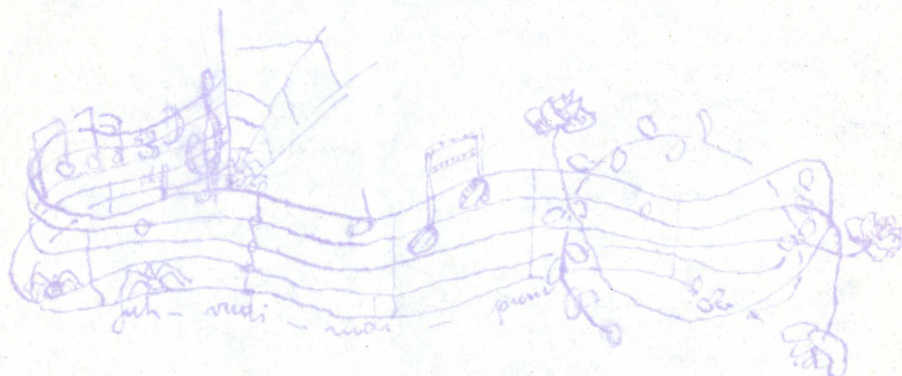
Maagu linnutiibu
lehvib rongi päält,
kahaneb Aegviidu
lahkujate teelt.

Ei siis pole muud kui pinguta,
laul käib üle kõige.
Juhh- hoirassaa,
juhh- hoirassaa,
laul käib üle kõige.

Hcia kinni: võid veel rongist välja lennata,
koretnast kinni hoi sa!
Siis võid rõõmuga
Aegviitu jätta sa
hüvasti.

Hüvasti!
Jah, hüvasti!

Popurriseerinud Hekim Otsander

Trükitud 60 eksemplar.

Koguteose toimkond: Villem Rand, Adalbert Joh. Toom
Arkadi Uibo

Väljaandja EÜS „Ühendus” - Tartus

